

การคุ้มครองพยานบุคคล : ศึกษากรณี การเป็นพยานบุคคลนอกราชอาณาจักรไทย Protection of Witnesses : A Study of Witnesses Residing Outside the Kingdom of Thailand

วาชิต รัตนเพียร¹ ขนิษฐา สุขสวัสดิ์^{2*} มะลิวัลย์ จันทร์คำ³ นพรุจ คงเพชร⁴
Wachit Rattanapian¹ Khanitha Suksawat^{2*} Maliwan Chankham³ Noppharut Kongphet⁴

^{1, *2} คณะนิติศาสตร์และการปกครอง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ³ บริษัท สำนักกฎหมายพิทักษ์ชน จำกัด ⁴ สำนักงานกฎหมายนิติธร จำกัด

^{1, *2} Faculty of Law and Government, Rattana Bundit University ³ Pitukchon Law office Co., Ltd. ⁴ Nititawn law office Co., Ltd.

Corresponding author. Email: kanidtha15@gmail.com

Article Info: Received: April 19. 2024 | Revised: Nov. 2. 2024 | Accepted: Nov. 7. 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา รวมทั้งศึกษาแนวคิดทฤษฎีการคุ้มครองพยานในประเทศไทยและต่างประเทศ ศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2565 (ฉบับที่ 2) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นและพิจารณาคำร้องขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางและวิธีการในการคุ้มครองพยานในคดีอาญากรณีที่พยานอาศัยอยู่ต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองพยานบุคคลที่อยู่นอกประเทศไทย โดยมีแนวคิดและทฤษฎีการคุ้มครองพยานบุคคล มีแนวคิดว่าคุณค่าพยานบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ โดยรัฐมอบหมายให้สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมีหน้าที่ในการความคุ้มครองสิทธิของพยานบุคคลในคดีอาญา รวมถึงคุ้มครองผู้ใกล้ชิดของพยาน พยานบุคคลมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง 5 ประการ และเป็นการคุ้มครองพยานบุคคลในประเทศไทยเท่านั้น หากรัฐบาลมีมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้ที่เป็นพยานที่อาศัยอยู่ต่างประเทศมาให้ข้อมูลในฐานะพยานบุคคลได้ ผู้วิจัยเสนอให้มีวิธีการในการให้ความช่วยเหลือกับพยานที่อาศัยอยู่นอกราชอาณาจักร โดยการออกกระเปาะหรือมาตรการที่เหมาะสมสำหรับพยานบุคคลและกับบุคคลใกล้ชิดกับพยาน อาจทำให้พยานบุคคลและสังคมปลอดภัยจากอาชญากรรม และสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมได้ โดยรัฐควรนำวิธีการตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาเป็นแนวทางในการนำมาออกกระเปาะเท่าที่ไม่ขัดกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย

คำสำคัญ: พยานบุคคล การทรมาน การคุ้มครองพยาน

Abstract

This research aims to investigate the challenges of protecting witnesses in criminal cases, particularly those residing abroad, and to study the concepts and theories of witness protection in Thailand and other countries. The study also examines the Witness Protection Act, B.E. 2003, the Witness Protection Act, B.E. 2022 (No. 2), and the Ministerial Regulations specifying the criteria, methods, and conditions for submitting and considering requests for special measures to protect witnesses, B.E. 2005. The objective is to propose guidelines and methods for the protection of witnesses in criminal cases when such witnesses reside outside the Kingdom of Thailand. This qualitative research employs documentary research methods, analyzing books, documents, textbooks, academic articles, research reports, and related electronic resources, including relevant legislation such as the Witness Protection Act of 2003 and the Witness Protection Act of 2022 (No. 2). The findings reveal significant challenges in protecting witnesses residing outside Thailand, as current laws do not provide specific measures for such cases. The study underscores the importance of ensuring that individuals serving as witnesses receive adequate and appropriate protection and assistance from the state. An examination of the Witness Protection Act of 2003 highlights the role of the Witness Protection Office and the Department of Rights and Liberties Protection in safeguarding the rights of witnesses in Thailand. These measures include five specific rights for witnesses and protection for those close to them. However, these protections are limited to witnesses within the country. To address this gap, the study suggests that the government should establish appropriate measures or guidelines to enable witnesses living abroad to provide testimony securely. This could involve issuing regulations or measures to protect witnesses and their close associates. Adopting such policies could enhance the safety of witnesses and society, ensuring justice by facilitating the punishment of perpetrators. Additionally, the study recommends considering the German Criminal Procedure Code as a reference for drafting regulations, ensuring compatibility with Thai societal norms and cultural values.

Keywords: personal witness; torture; witness protection

บทนำ

จากกรณีการรายงานข่าวผ่านสื่อสารมวลชน โดยมีเนื้อหาข่าวเกี่ยวกับ "ดิว-อริสรา" มีกำหนดที่จะเดินทางกลับประเทศไทยเพื่อมาให้การคดีมาเก่า 888 ในฐานะพยาน พร้อมสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบข้อเท็จจริงผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยให้รายงานผลภายใน 15 วัน และต่อมาเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

พลตำรวจเอกดำรงศักดิ์ กิตติประภัสร์ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เปิดเผยภาพรวมคดีมาเก่า 888 เจ้าหน้าที่ตำรวจกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) ได้รายงาน ว่า "ดิ-อริสรา" มีกำหนดกลับไปไทยและจะเข้าให้การในคดีดังกล่าว ในฐานะเป็นพยานบุคคล และชุดทำงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้รวบรวมพยานหลักฐานจากหลายเรื่อง รวมถึงได้ประสานกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เรื่องการตรวจสอบและอายัดทรัพย์สิน การเงินต่างๆ ที่เข้าข่าย ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาตรวจสอบระยะหนึ่ง

หลังจากที่ ดิ-อริสรา ทองบริสุทธิ์ ได้ออกมาเปิดเผยถึง 4 พี่น้องตระกูล บ. เป็นเจ้าของเว็บพนันออนไลน์ มาเก่า888 มีการรายงาน ว่า เบนซ์ เหม่อน แพนเก่าของอริสรา ทองบริสุทธิ์หนึ่งในพี่น้องตระกูล บ. ทำร้ายร่างกาย ต่อมาภายหลังอริสรา ทองบริสุทธิ์ได้ออกมาเปิดเผยตำรวจได้ทำการการบุกหลายเว็บพนัน รวมทั้งมีการจับกุมตัวเบนซ์ เหม่อน ที่ได้เดินทางโดยเครื่องบิน โดยสารมาจากฮ่องกงมอตัวเพื่อสู้คดี และยืนยันไม่มีส่วนพัวพันกับเว็บพนันดังกล่าว และได้มีการขอปฏิเสธทุกข้อกล่าวหา ต่อมาเมื่อเวลา 12.15 น. ในวันที่ 27 มีนาคม 2566 ดิ-อริสรา เดินทางกลับมาประเทศไทยโดยสารเครื่องบินมาจากไต้หวันได้เดินทางมาให้ปากคำเพิ่มเติม ที่กองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (MGR online, 2023)

นอกจากคดีดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีคดีค้ำมนุษย์ “โรฮิงญา” เป็นคดีค้ำมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการไทย จำนวนหลายราย หลังจากมีการนำคดีเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยมีข้าราชการตำรวจ คือ พลตำรวจตรี ปวีณ พงศ์สิรินทร์ เป็นผู้ทำคดีดังกล่าวนี้ ต่อมาได้ถูกส่งย้ายไป รักษาการที่ชายแดนภาคใต้ ต่อมาพล.ต.ต. ปวีณ จึงขอลาออกจากตำรวจเพราะมองว่า การถูกย้ายไปที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาจไม่ปลอดภัยเพราะเคยทำคดีค้ำมนุษย์มาก่อน หลังการลาออก พลตำรวจตรี ปวีณ ตัดสินใจขอลี้ภัยไปอยู่ออสเตรเลีย เพราะถือเป็นพยานบุคคลในคดีอาญา เป็นผู้ที่ได้รับข้อมูลจากผู้ที่ถูกขบวนการค้ำมนุษย์ทำร้ายร่างกายข่มขู่เรียกค่าไถ่ หรือถูกส่งตัวไปค้าแรงงาน (Thai PBS, 2022) การที่พลตำรวจตรีปวีณ ได้ลี้ภัยไปอาศัยที่ต่างประเทศนั้น หากจะกลับมาเป็นพยานบุคคลในคดีอาญา การเดินทางเข้ามานั้นจะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยานบุคคลหรือไม่ และมีค่าใช้จ่ายในการที่จะต้องเดินทางมาเบิกความในศาลรัฐจะเข้ามาช่วยเหลือดูแลค่าใช้จ่ายในส่วนนี้หรือไม่ เพราะปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบของรัฐที่เข้ามาช่วยเหลือในกรณีที่พยานบุคคลที่อยู่ราชอาณาจักร

จากกรณีเหตุการณ์กระทำได้กล่าว ผู้ที่จะมาเป็นพยานบุคคลซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในคดีอาจไม่ได้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ผู้ที่เป็นพยานบุคคลได้พำนักอยู่ต่างประเทศ การที่พยานบุคคลจะมาให้ปากคำในฐานะพยานบุคคลเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ อาจเกิดผลกระทบกับบุคคลผู้เป็นพยานบุคคลโดยตรงหรืออาจผลกระทบโดยอ้อม หรือมีผลกระทบถึงบุคคลที่ใกล้ชิดกับพยานบุคคล และยังมีผลต่อกระบวนการยุติธรรม ซึ่งการที่กระบวนการยุติธรรมจะนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้นั้นจะต้องมีพยานหลักฐานในการประกอบการพิจารณา ไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานวัตถุ พยานเอกสารหรือพยานแวดล้อม หากมีบุคคลโดยอ้อมที่จะเข้ามาเป็นพยานบุคคลอาจได้รับอันตรายจากการที่ได้สละตนเองเข้ามาเป็นพยานบุคคลให้กับคดีที่เกิดขึ้น และการที่ยอมเข้ามาเป็นพยานบุคคลนั้นอาจส่งผลกระทบกับการใช้ชีวิตตามปกติสุขดังที่เคยดำเนินมาตลอด และหากพยานบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่อาจจะมีคามสำคัญยิ่งในเป็นพยานบุคคลในคดี และเป็นพยานบุคคลที่พำนักหรือมีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศไทย ถ้าหากจะต้องมาเป็นพยานบุคคลในคดีอาจจะต้อง

เสียเวลาในการเดินทางเข้ามาให้การเป็นพยาน อาจต้องสละเวลาเวลาในการหยุดงานในหน้าที่ของตนเอง เสียค่าใช้จ่ายอื่นๆและความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน การที่พยานบุคคลเข้ามาให้ปากคำในฐานะโดยต้องเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร การมาเป็นพยานของบุคคลดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ที่มาเป็นพยานบุคคลอาจมีถิ่นที่อยู่อยู่ในประเทศไทยหรือมีถิ่นที่อยู่นอกประเทศไทยก็ตาม อาจทำให้บุคคลในครอบครัว บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตรหรือบุคคลที่พยานได้ดูแลอยู่อาจถูกคุกคามด้วย หรืออาจต้องถูกคุกคามจนถึงชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินก็อาจเกิดขึ้นได้

จากกรณีดังกล่าว จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานของรัฐบาลได้เข้ามาดูแลและคุ้มครองสิทธิของพยานบุคคลตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 แล้วก็ตาม แต่ปัญหาในการคุ้มครองพยานบุคคลก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องและยังเป็นปัญหาของบุคคลที่จะมาเป็นพยานทั้งพยานบุคคลในประเทศไทยและพยานบุคคลในต่างประเทศที่อาจไม่ได้รับความคุ้มครองสิทธิที่ครอบคลุมและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พยานบุคคลที่พำนักหรืออาศัยในต่างประเทศ ซึ่งตามบทบัญญัติของกฎหมายไม่ได้บัญญัติถึงสิทธิของพยานบุคคลในต่างประเทศที่จะได้รับความคุ้มครองในฐานะพยานประการใดบ้าง ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและเป็นการคุ้มครองสิทธิของพยานบุคคลที่อาศัยในต่างประเทศได้สิทธิในการคุ้มครองเช่นเดียวกับพยานบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งเพื่อให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานบุคคลสามารถสละตนเองเพื่อเข้ามาเป็นพยานในคดีได้อย่างปลอดภัยและสามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบันจากสภาพเศรษฐกิจในช่วงที่มีสภาวะที่ขาดแคลน ถ้ารัฐมีการดำเนินการดังนี้

ประการแรก ถ้ารัฐบาลสามารถปรับปรุงกฎหมายให้ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน และควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบคำสั่ง ว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักร ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและระดับตามสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพของแต่ละพื้นที่ในประเทศไทย

ประการที่สอง รัฐบาลควรมีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนำมาใช้กับพยานบุคคลที่อาศัยอยู่นอกราชอาณาจักร เพื่อสามารถนำข้อมูลจากพยานบุคคลในคดีอาญา มาประกอบคดีเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ โดยรัฐบาลอาจออกระเบียบหรือออกมาตรการสำหรับพยานบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักร อันจะส่งผลทำให้สังคมอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยจากอาชญากรรม สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ ถ้าผู้ที่มาเป็นพยานให้กับคดีใดรัฐก็ควรจะให้รางวัลตอบแทนเป็นกรณีพิเศษในการมาเป็นพยานหรือเมื่อมาเบิกความเป็นพยานในศาล เพราะพยานเป็นผู้เสียสละให้แก่สังคมและประเทศชาติ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการคุ้มครองพยานบุคคลของประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะพยานบุคคลที่มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรไทย

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญากรณีที่พยานบุคคลที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศ ให้ได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมในการมาเบิกความพยานในคดีอาญาในศาล

สมมติฐานการวิจัย

ประเทศไทยมีกฎหมายในการคุ้มครองพยาน ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 และฉบับแก้ไข พ.ศ. 2565 โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวได้ให้สิทธิในการคุ้มครองพยานบุคคลที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย แต่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวไม่ได้คุ้มครองบุคคลที่จะมาเป็นพยานบุคคล ในกรณีที่พยานบุคคลนั้นไม่ได้อาศัยหรือพำนักในราชอาณาจักรไทย หากมีการแก้ไขกฎหมาย ประกาศ ระเบียบหรือบัญญัติมาตรการให้ผู้ที่มาเป็นพยานบุคคลได้รับสิทธิและความคุ้มครองที่เหมาะสมและเป็นธรรม จะทำให้รัฐบาลจะได้พยานหลักฐานที่สำคัญและนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษากฎหมายพยานหลักฐานในคดีอาญา การคุ้มครองพยานบุคคลตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2565 ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย 2565 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ศึกษาตำราบทความ คดีที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ศึกษากฎหมายต่างประเทศ สหพันธ์สาธารณชนเยอรมนี เครือรัฐออสเตรเลีย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิดและทฤษฎีการคุ้มครองพยานบุคคลของประเทศไทยและต่างประเทศ
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายและกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ตามบทบัญญัติของกฎหมายไทย กฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะพยานบุคคลที่มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักร
3. สามารถเสนอแนะแนวทางในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญากรณีที่พยานบุคคลที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศ ให้ได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมในการมาเบิกความเป็นพยานในคดีอาญาศาล

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (documentary research) ด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มศึกษาจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา แนวคิดและทฤษฎีในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ทฤษฎีกฎหมาย บทความภายในประเทศและต่างประเทศ วิเคราะห์ปัญหาในการคุ้มครองพยานในคดีอาญาจากหลักกฎหมายไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศคือสหพันธ์

สาธารณรัฐเยอรมนี ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของเยอรมนี (The German Code of Criminal Procedure)

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาทุกคดี เป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งฝ่ายผู้ต้องหา จำเลยและผู้เสียหาย ที่จะมาเป็นพยานบุคคลในคดีอาญา (Witness Protection Act 2022 (Edition 2), 2022) สำหรับผู้ที่จะมาเป็นพยานบุคคลในคดีอาญานั้นถือได้ว่าเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ยอมสละตนเข้ามาเป็นพยานและบุคคลที่มาเป็นพยานถือว่าเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานในคดีอาญา การเข้ามาเป็นพยานบุคคลจึงสมควรที่จะได้รับความคุ้มครองเพื่อความปลอดภัยในทุกด้าน ซึ่งตามระบบกระบวนการยุติธรรมการได้มาซึ่งพยานหลักฐานในการที่จะนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิดังกล่าวไว้ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (Office of the Constitutional Court, 2017) ฉบับปัจจุบันได้บัญญัติถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่สะดวก รวดเร็ว บัญญัติมาตรา 68 กำหนดหน้าที่ให้รัฐต้องจัดกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร เป็นหลักการพื้นฐาน เช่นเดียวกันกับที่รับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

สำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2550 นั้น ได้บัญญัติและได้เขียนหลักการนี้ให้เป็น "สิทธิของประชาชน" ในมาตรา 40 บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้ 1) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง" และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติหลักการนี้ไว้ในหมวด 5 ว่าด้วย "แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ" ตามมาตรา 75 "รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และสามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็ว และเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการ และงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน" (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017) จากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ส่งผลให้มีการบัญญัติกฎหมายลำดับรองขึ้นมาเพื่อเป็นรับรองและคุ้มครองผู้มาเป็นพยานบุคคลในคดีอาญา โดยมีการบัญญัติรับรองไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 6 บัญญัติว่า "ในกรณีที่พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล หรือสำนักงานคุ้มครองพยานแล้วแต่กรณีอาจจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เห็นเป็นการสมควร หรือตามที่พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องได้ร้องขอ และในกรณีจำเป็นบุคคลดังกล่าวจะขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยให้ความคุ้มครองแก่พยานได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมของพยานด้วย" (Witnesses Protection Act in Criminal Cases 2003, 2003) จากบทบัญญัติดังกล่าวนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลที่เข้ามาเป็นพยานในคดีอาญา สำหรับผู้ที่มีอำนาจในการดำเนินการจัดให้มีบุคคล

เข้ามาคุ้มครองพยานบุคคลนั้นมีบุคคลที่มีอำนาจทำได้หลายบุคคล ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามมาตรา 6 พนักงานผู้มีอำนาจจะใช้อำนาจเพื่อคุ้มครองพยานบุคคลเป็นอำนาจของผู้ใด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการดำเนินคดีอยู่ในอำนาจของบุคคลใดก็เป็นอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว และสำหรับวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานในคดีอาญานั้น รัฐได้มีการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยื่นและพิจารณาคำร้องขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2548 (Ministerial Regulations, Establishing Criteria, Methods and Conditions for Submitting and Considering Requests for Special Measures to Protect Witnesses, 2005) เพื่อเป็นแนวทางและวิธีการในการขอคุ้มครองพยานว่าจะต้องปฏิบัติตามขั้นอย่างไร

พยานบุคคลถือเป็นพยานประเภทหนึ่ง พยานบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการที่จะนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และพยานบุคคลเป็นหลักฐานที่เกิดขึ้นจากคำเบิกความของบุคคลที่ได้ให้การต่อศาลโดยตัวเอง โดยข้อเท็จจริงที่บุคคลผู้ที่มาเป็นพยานได้ให้การต่อศาลนั้น ถือเป็นพยานหลักฐานในคดีอาญา สำหรับพยานบุคคลสามารถแบ่งออกเป็นพยานหลายประเภท กรณีพยานที่เป็นประจักษ์พยาน กล่าวคือเป็น บุคคลที่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ รู้ข้อเท็จจริง ในคดีที่มากับความต่อศาลตามที่ตนได้รับรู้ถือว่าเป็นพยานที่ดีที่สุดพยานบุคคลที่กฎหมายกำหนดให้สามารถนำเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีอาญา และศาลสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาในชั้นพิจารณาคดี จะต้องเป็นพยานที่ได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น จะเป็นการได้มาซึ่งพยานโดยการงูใจ ชูเชิญ หลอกลวง จะใช้อ้างเป็นพยานไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นพยานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในชั้นพิจารณาคดีศาลจะรับฟังพยานที่เป็นประจักษ์พยานเป็นหลัก แต่หากพยานนั้นเป็นพยานบอกเล่าในทางปฏิบัติแล้วนั้นศาลจะไม่รับฟังให้เป็นพยาน เพราะถือเป็นพยานที่มีน้ำหนักไม่เพียงพอ และยังสามารถเตรียมการกันมาก่อนล่วงหน้าได้ หรืออาจจะสมมุติขึ้นมาเองได้ตามแต่จินตนาการ ถ้าในกรณีที่เชื่อได้ว่าสามารถพิสูจน์ได้ หรือมีข้อเท็จจริงและเหตุจำเป็น จึงสามารถอ้างพยานบอกเล่าเข้ามาเป็นพยานในคดีได้ และในกรณีนี้ขึ้นอยู่กับการใช้ดุลยพินิจของศาลว่าจะรับฟังพยานบอกเล่าหรือไม่ ซึ่งการรับฟัง พยานบอกเล่านั้นจะเป็นการรับฟังโดยทำให้น้ำหนักของประจักษ์พยานดีขึ้นเท่านั้น (Noimueanwai, 2019)

จะเห็นว่าพยานบุคคลมีส่วนสำคัญยิ่งในการพิจารณาคดีอาญา เพราะเป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงที่พยานบุคคลนั้นรู้เห็นมาให้การต่อศาล อันจะทำให้ปัญหาต่างๆ ในคดีกระจ่างชัดนำมาสู่การวินิจฉัยที่ถูกต้อง สามารถลงโทษผู้กระทำความผิดและปล่อยผู้บริสุทธิ์ให้ได้รับอิสรภาพโดยเร็ว จึงอาจกล่าวได้ว่าพยานบุคคลเป็นผู้ผดุงความยุติธรรมให้เกิดในสังคม

ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายเพื่อรองรับบุคคลที่ได้สละตนเองเพื่อเข้ามาเป็นพยานบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2565 (ฉบับแก้ไข) แล้วก็ตาม โดยมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาดูแลและดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานบุคคล นอกจากนี้ได้มีการคุ้มครองพยานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 โดยเฉพาะในข้อ 24 ได้มีการกำหนดให้รัฐภาคีใช้มาตรการคุ้มครองพยานที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการ ร่วมมือกัน

ของรัฐบาลในการป้องกันต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้สำเร็จและบรรลุผล โดยรัฐบาลรวมถึงประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาฉบับดังกล่าว จึงมีความผูกพันอันเป็นพันธกรณี ที่จะต้อง ปฏิบัติตามอนุสัญญาฯ เช่น คดีค้ำมนุษย์ คดีค้ำมนุษย์โรฮิงญา (Thai PBS,2022) เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐเข้ามาดูแลคุ้มครองพยานในลักษณะต่าง อาทิ เช่น ในต่างประเทศ เหตุกราดยิง 18 ศพสะท้อนขวัญในสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2566 (BBC NEWS,2023) ที่สร้างความหวาดกลัวไปทั่วและในประเทศไทย การโจมตีกรุงมอสโก ประเทศรัสเซีย (BBC NEWS,2024) ซึ่งคดีที่ได้กล่าวถึงเป็นคดีที่ใช้ความรุนแรง กระทบต่อสังคมและมีบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบเป็นวงกว้าง หากมีบุคคลใดที่จะมาเป็นพยานบุคคลอาจเป็นผู้ที่อยู่นอกราชอาณาจักรก็ได้และผู้ที่มาเป็นพยานบุคคลอาจได้รับความไม่ปลอดภัยจากการมาเป็นพยานบุคคล ซึ่งจะทำให้มีการดำเนินคดีต้องใช้เวลายาวนานเกินไป และมีคดีที่มีการแถลงข่าวเพื่อคุ้มครองพยาน 1 ราย กำลังพิจารณาคุ้มครองอีก 1 ราย (Thairath Online, 2022, March 18) กรณีเหตุกราดยิงกลางถนนสายบางปริง จังหวัดนครนายก หวังปิลิตชิพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางสมบูรณ์ จังหวัดนครนายก เป็นต้น นอกจากการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาแล้วหน่วยงานรัฐมีการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ทายาทผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2559 (Victim compensation act and compensation and expenses to defendants in criminal cases, B.E. 2001 and the additional amendments (edition 2), 2001; B.E. 2016, 2016) สำหรับหน่วยของรัฐที่ได้ดำเนินการในการช่วยเหลือและคุ้มครองพยานได้ทำหน้าที่ในการคุ้มครองพยานตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้โดยมีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และดำเนินการโดยสำนักงานคุ้มครองพยาน สำนักงานดังกล่าวมีหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของพยานในคดีอาญา ตามกฎหมายคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มีดังนี้ 1. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยเมื่อถูกคุกคามในฐานะพยานในคดีอาญา รวมถึงผู้ใกล้ชิดของพยานในคดีอาญา 2. สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม 3. สิทธิที่จะได้รับเงินค่าตอบแทนจากการมาให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสอบสวนหรือเบิกความต่อศาล 4. สิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการเป็นพยานในคดีอาญา 5. สิทธิที่จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานในคดีอาญา (Witness protection act in criminal cases 2003, 2003)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

สำหรับผลการวิจัย เรื่อง การคุ้มครองพยานบุคคล:ศึกษากรณีการเป็นพยานบุคคลนอกราชอาณาจักรไทย เพื่อเสนอแนวทางและวิธีการในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา เป็นกรณีที่พยานบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ต่างประเทศ ให้เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จากผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา พบว่า ถ้าเป็นพยานบุคคลและเป็นพยานที่มีภูมิลาเนา โดยอาศัยอยู่ในประเทศไทย ถ้าพยานบุคคลดังกล่าวมีความประสงค์ที่จะขอความคุ้มครองสิทธิของตนเองในฐานะพยานบุคคล จะต้องร้องขอให้หน่วยงานรัฐเข้ามาคุ้มครองสิทธิของตนโดยจะต้องดำเนินการตาม

ขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2565 ตามมาตรา 13 บัญญัติให้สำนักงานคุ้มครองพยาน กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบงานคุ้มครองพยานบุคคล และให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานตามมาตราการทั่วไปและมาตรการพิเศษ การปฏิบัติที่เหมาะสม รวมทั้งประสานการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยานบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้

สำหรับพยานบุคคลที่มีภูมิลำเนาหรือพยานที่มีถิ่นพำนักนอกราชอาณาจักรไทย ในกรณีที่พยานบุคคลดังกล่าวนั้นจะเป็นคนไทยหรือคนต่างชาติดังกล่าว ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายให้ความคุ้มครองบุคคลที่จะมาเป็นพยานในคดีอาญา อันจะทำให้สิทธิของบุคคลดังกล่าวที่จะมาเป็นพยานบุคคลให้กับกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยยังไม่ได้รับสิทธิเท่าเทียมกับคนไทยที่เป็นพยานบุคคลในประเทศไทย จากกรณีตัวอย่าง กรณี ดิว อริสรา ทองบริสุทธิ์ ที่ได้ไปมีถิ่นพำนักที่ต่างประเทศคือไต้หวัน การที่จะกลับมาประเทศไทยเพื่อมาเป็นพยานบุคคลให้กับคดีมาเก่า 888 ตามกฎหมายฉบับปัจจุบันไม่ได้บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิของพยานบุคคลในคดีอาญา ที่จะมาเป็นพยานบุคคลซึ่งบุคคลดังกล่าวมีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ จึงไม่ได้รับสิทธิดังกล่าว

2. แนวคิดและทฤษฎีการคุ้มครองพยานในประเทศไทยและต่างประเทศ ตามกฎหมายของประเทศไทยพยานบุคคลในคดีอาญาได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และฉบับแก้ไข 2565 โดยพยานบุคคลมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานรัฐบาล โดยได้รับการคุ้มครองสิทธิ 5 ประการตามที่ได้กล่าวข้างต้น ประเทศไทยนำแนวคิดและหลักการในการคุ้มครองสิทธิของพยานบุคคลประเทศไทยได้รับแนวคิดดังกล่าวจากประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงถือเป็นประเทศแม่แบบในการให้ความคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา

ตามกฎหมายต่างประเทศ ได้ให้ความคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญาไว้ โดยพยานบุคคลมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากหน่วยงานรัฐหลายกรณีด้วยกัน โดยผู้เขียนวิเคราะห์ถึงการคุ้มครองสิทธิของพยานบุคคล แบ่งออกเป็นกลุ่มประเทศ กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (common law) เช่น เครือรัฐออสเตรเลีย กับ กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (civil law) เช่น สหพันธ์รัฐเยอรมนี โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณีในเครือรัฐออสเตรเลีย ให้ความคุ้มครองพยานบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและป้องกันพยาน ค.ศ. 1994 เป็นโครงการให้ความคุ้มครองป้องกันและให้ความช่วยเหลือพยานบุคคล ซึ่งมีผู้บัญชาการตำรวจเป็นผู้ดำเนินการตามโครงการและเป็นผู้มีอำนาจพิจารณา รับบุคคลใดเข้ามาในโครงการ ตลอดจนมีอำนาจกำหนดรูปแบบการป้องกันและให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสม ผู้ที่มีหน้าที่ คุ้มครองพยานบุคคล คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ โครงการคุ้มครองพยานในระดับท้องถิ่นแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท (Noimueanwai. 2019) ได้แก่ การจัดหาที่พักถาวร และชั่วคราวให้แก่พยานบุคคล การคุ้มครองบุคคลอย่างใกล้ชิดก่อนหรือ ระหว่างพยานบุคคลไปขึ้นศาลและการจัดให้พยานมีชื่อ-สกุลใหม่ หน่วยคุ้มครองพยานมีหน้าที่สำคัญ 5 ประการคือ 1) นำหลักบริหารความเสี่ยงมาประยุกต์ใช้ในการประเมินภัยคุกคาม ที่อาจจะเกิดขึ้นกับพยานบุคคล 2) คุ้มครองพยานที่อยู่ในโครงการโดยนำมาตราการต่าง ๆ มาใช้เพื่อคุ้มครอง

ความปลอดภัยของพยาน 3) ย้ายที่อยู่พยานให้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเหมาะสม 4) จัดหาเอกสารหลักฐานที่แสดงถึงความเป็นบุคคลใหม่ (เปลี่ยนชื่อ/สกุล) เพื่อช่วยให้พยานอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างกลมกลืน 5) ทำให้แน่ใจว่าพยานได้ปฏิบัติหน้าที่พลเมืองและหน้าที่ที่พึงกระทำต่อศาล (Witness Protection Act, 1994)

โครงการคุ้มครองพยานระดับชาติจะอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐบาลกลาง มีการคุ้มครองพยานบุคคลโดยให้พยานต่างชาติสามารถเข้าถึง โครงการคุ้มครองพยานระดับประเทศได้โดยผ่านองค์การบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศหรือศาลอาญาระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด รัฐจึงกำหนดให้มี การจัดตั้งโครงการคุ้มครองพยานแห่งชาติ หรือ National Witness Protection Program (NWPP) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองพยานของเครือรัฐออสเตรเลีย โดยอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองพยานของเครือรัฐออสเตรเลีย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็น ผู้มีอำนาจและรับผิดชอบในโครงการดังกล่าว และผู้ที่ส่งจะร่วมโครงการจะต้องลงทะเบียนโดยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ให้การคุ้มครองพยานบุคคล ได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 68 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์ในการคุ้มครองพยานบุคคลซึ่งมีความเสี่ยงภัยจากการทำหน้าที่เป็นพยาน โดยกำหนดมาตรการในการคุ้มครองและลักษณะความเสี่ยงภัยของพยานบุคคลที่จะเข้าสู่โครงการคุ้มครองพยาน ในกรณีที่พยานมีความเสี่ยงภัยไม่มาก ใช้มาตรการคุ้มครองพยานแบบธรรมดา แต่หากพยานมีความเสี่ยงภัยสูงก็จะใช้มาตรการพิเศษ การคุ้มครองพยานดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดถึงลักษณะของการกระทำความผิด จะเป็นความผิดจากก่อการร้าย ความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม พยานทุกคนที่ตกอยู่ในอันตราย พยานที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยอรมนี รวมทั้งชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีหน้าที่ที่จะต้องไปปรากฏตัวต่อหน้าผู้พิพากษาและพนักงานอัยการและแม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะมีสิทธิที่จะไม่ให้การในฐานะพยานก็ตาม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ให้ความคุ้มครองได้กับคดีทุกประเภทที่พยานอาจได้รับอันตรายแก่ชีวิต ถูกข่มขู่ คุกคาม หรือการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรม

การดำเนินการคุ้มครองพยาน ภายใต้มาตรา 68 อนุมาตรา 3 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (The German Code of Criminal Procedure: Section 68, 1987) บัญญัติว่า ข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดของพยานจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพของพยานหรือของบุคคลอื่นใด เอกสารที่เกี่ยวข้องถึงตัวบุคคลนั้นจะได้รับการเก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานอัยการ โดยจะไม่มีการนำส่งเอกสารนั้นต่อศาล และตามกฎหมายอาจมีการซักถามพยานโดยผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีโทรทัศน์วงจรปิดหรือระบบการประชุมทางจอภาพ (video conference) มาบันทึกไว้เพื่อไปใช้ในการพิจารณาคดีได้

นอกจากนี้ ยังมีบทบาทของศาลในการคุ้มครองพยานบุคคลได้ในหลายกรณี ผู้เขียนจะขอนำมาเป็นแนวทาง 3 ประการ 1) ในชั้นพิจารณาในศาลหากมีอุปสรรคต่อการให้การเป็นพยาน ศาลอาจมีคำสั่งให้มีการซักถามพยานนอกศาลโดยผู้พิพากษาที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพิเศษก็ได้ ภายใต้มาตรา 247 2) ศาลอาจให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผ่านโทรทัศน์ดังที่กำหนดไว้ในมาตรา 172 แห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรม หากเกรงว่าจะเกิดอันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรืออันตราย

ต่อชีวิต ร่างกาย หรือเสรีภาพของพยานหรือของบุคคล อื่นใด 3) ศาลมีหน้าที่ที่จะต้องคุ้มครองพยาน โดยมีการคุ้มครองพยานที่อยู่นอกประเทศพยานจะต้องได้รับการคุ้มครองจากอันตราย ที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตหรือร่างกายที่เป็นผลเนื่องจากการเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณาของศาล

3. มาตรการ ฎระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคล

สำหรับกฎหมายคุ้มครองพยานบุคคลตามกฎหมายไทย ได้ออกมาตรการ ฎระเบียบ กฎหมาย เกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคล ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 และรัฐบาลได้ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2565 รัฐบาลได้วางแนวทางและระเบียบของกระทรวงยุติธรรมเพื่อให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานนาระเบียบและแนวทางไปปฏิบัติ โดยมีระเบียบของกระทรวง ยุติธรรมระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติงาน คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2550 (Regulations of the Ministry of Justice regarding Operational Guidelines Protection of Witnesses in Criminal cases, 2007) โดยตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมฉบับดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดแนวทาง การปฏิบัติงานคุ้มครองพยานในคดีอาญาเพื่อเป็นมาตรฐานในทางปฏิบัติให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงาน คุ้มครองพยานในคดีอาญา โดยเกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพยานในสังกัด กระทรวงยุติธรรมและหน่วยงานที่มีภารกิจต้องดำเนินการคุ้มครองพยานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นไปใน แนวทางเดียวกัน โดยรัฐบาลได้มีมาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน ตามพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2546 มาตรา 8 พยานในคดีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตราพิเศษได้ (Witnesses Protection Act in Criminal Cases 2003, 2003)

1. คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
2. คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา
3. คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ เป็นต้น
4. คดีความผิดเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น
5. คดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น
6. คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

ตามบทบัญญัติมาตรา 10 รัฐมีมาตรการพิเศษ โดยให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานตามมาตราพิเศษ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

1. ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม
2. จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยานเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอขยายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ไม่เกินสองปี
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐาน ทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย

4. ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม

5. ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ

6. ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น

7. ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

เมื่อหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมายเมื่อได้ปฏิบัติตามคำขอดังกล่าว ให้ถือว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ และห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลนั้น เว้นแต่จะได้ รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ตามกฎหมายไทยได้มีพระราชบัญญัติการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565 ได้บัญญัติถึงสิทธิในการคุ้มครองพยานบุคคลไว้แล้ว เป็นการคุ้มครองพยานบุคคลในราชอาณาจักรไทย โดยการคุ้มครองพยานบุคคลในภาพรวมตามที่กฎหมายบัญญัติ รัฐได้มอบหมายให้สำนักงานคุ้มครองพยานในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมมีหน้าที่ในการให้ความคุ้มครอง โดยให้สิทธิในการคุ้มครอง 5 ประการ และรัฐบาลได้มีมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษที่นำมาใช้ในการคุ้มครองพยานบุคคลในประเทศไทยตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

สำหรับผู้ที่จะมาให้การในฐานะพยานบุคคล หากพยานบุคคลดังกล่าวนั้นมีถิ่นที่อยู่หรือพำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย ไม่ได้มีกฎหมาย ระเบียบ มาตรการหรือวิธีการใด ๆ ที่จะมาให้สิทธิในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ด้วยเหตุนี้ หากคำนึงถึงความเท่าเทียมและเป็นธรรมระหว่างบุคคลที่จะมาเป็นพยานบุคคลแล้ว พยานที่มีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรควรจะได้รับความสะดวกภายใต้มาตรการและวิธีเดียวกันกับพยานบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย อาจส่งผลทำให้สังคมอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยจากอาชญากรรมสามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ เพราะผู้ที่มาเป็นพยานให้กับคดีใดรัฐก็ควรจะให้รางวัลตอบแทนเป็นกรณีพิเศษในการมาเป็นพยานในชั้นสอบสวนในชั้นอัยการ หรือเมื่อมาเบิกความเป็นพยานในชั้นศาลในฐานะที่พยานบุคคลเป็นผู้เสียสละให้แก่สังคมและประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนข้อเสนอแนะวิธีการและมาตรการดังต่อไปนี้

แนวทางและวิธีการในการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญากรณีที่พยานมีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงหากรัฐบาลมีมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่เหมาะสม พยานที่อาศัยอยู่ต่างประเทศมาให้ข้อมูลในฐานะพยานบุคคลได้ รัฐบาลควรมีวิธีการในการให้ความช่วยเหลือกับพยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักร โดยการออกระเบียบหรือมาตรการที่เหมาะสมสำหรับพยานบุคคลและกับบุคคลใกล้ชิดกับพยาน

ประการแรก รัฐบาลควรมีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป โดยนำมาใช้กับพยานบุคคลที่อาศัยอยู่นอกราชอาณาจักร เพื่อสามารถนำข้อมูลจากพยานบุคคลในคดีอาญา มา

ประกอบคดีเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ โดยรัฐบาลอาจออกระเบียบหรือออกมาตรการสำหรับพยานบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักร ดังนี้

1. หากพยานไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณา พยานบุคคลนั้นมีการกินนอกราชอาณาจักรเป็นเวลายาวนาน ไม่สะดวกในการที่เดินทางมาเป็นพยานบุคคลในราชอาณาจักรตามกำหนด หากบันทึกวิธีไต่สวนสัญญาภาพในการซักถามพยานระหว่างการพิจารณา โดยจะมีการปิดบังบริเวณใบหน้าของพยานบุคคลหรือไม่ก็ได้ วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติ มาตรา 96 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The German code of Criminal Procedure: Section 96, 1987)

2. บันทึกวิธีไต่สวนเพื่อนำมาเปิดในการสืบพยานนัดสืบพยานในคราวที่จะมีการสืบพยานจริงได้ต้องเป็นกรณีที่พยานนั้นอยู่ไกล พยานบุคคลมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร โดยพยานบุคคลจะเป็นบุคคลสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม แต่พยานบุคคลไม่สามารถมาเบิกความที่ศาลได้ วิธีการดังกล่าวสอดคล้องกับบทบัญญัติ มาตรา 251 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (The German code of Criminal Procedure: Section 251, 1987)

ประการที่สอง รัฐบาลควรปรับปรุงกฎหมายให้ที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน และควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบฯ คำสั่ง ว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักร ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและระดับตามสภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพของแต่ละพื้นที่ในประเทศไทย ดังต่อไปนี้

1. รัฐควรกำหนดในการค่าใช้จ่ายเดินทางจากนอกราชอาณาจักรในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อมาให้การในฐานะพยานบุคคล รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางทั้งไปและกลับ

2. รัฐควรกำหนดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัยในกรณีที่พยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักรเดินทางมาให้การในฐานะพยานบุคคล

3. รัฐควรกำหนดมาตรการและวิธีการเพื่อความสะดวกและปลอดภัยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับพยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักร

ประการที่สาม ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการเสนอร่างระเบียบว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา กรณีพยานบุคคล สำหรับพยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย ดังนี้

-ร่าง-

ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติงาน การคุ้มครองพยานในคดีอาญากรณีพยานบุคคล
สำหรับพยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย พ.ศ.

ด้วยสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติงาน การคุ้มครองพยานในคดีอาญากรณีพยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย

เพื่อให้ได้รับความคุ้มครองและสิทธิในฐานะพยานบุคคลเท่าเทียมกับพยานบุคคลในราชอาณาจักรไทย และรัฐสามารถนำเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลจากพยานบุคคลในคดีอาญาได้ ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1. รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายเดินทางจากนอกราชอาณาจักรในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อมาให้การในฐานะพยานบุคคล รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางทั้งไปและกลับตามความจำเป็นและสมควร

ข้อที่ 2. รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่พักอาศัยในกรณีที่พยานบุคคลเดินทางมาให้การในฐานะพยานบุคคลและผู้ติดตาม ตามความจำเป็นและสมควร

ข้อที่ 3. พยานบุคคลที่พำนักอยู่นอกราชอาณาจักรไทย จะได้รับความสะดวกและปลอดภัยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับพยานบุคคล ตามมาตรฐานความปลอดภัยเช่นเดียวกันกับมาตรการความปลอดภัยที่กำหนดไว้สำหรับพยานบุคคลที่พำนักในราชอาณาจักรไทย

ข้อที่ 4. รัฐสามารถใช้วิธีการบันทึกวิดีโอส่งสัญญาณภาพ ถ้าหากพยานไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณา พยานบุคคลนั้นมีการกั้นนอกราชอาณาจักรเป็นเวลายาวนาน ไม่สะดวกในการที่เดินทางมาเป็นพยานบุคคลในราชอาณาจักรตามกำหนด หากบันทึกวิดีโอส่งสัญญาณภาพในการซักถามพยานระหว่างการพิจารณา โดยจะมีการปิดบังบริเวณใบหน้าของพยานบุคคลหรือไม่ก็ได้

ข้อที่ 5. รัฐสามารถใช้วิธีการบันทึกวิดีโอส่งสัญญาณภาพ เพื่อนำมาเปิดในการสืบพยานนัดสืบพยานในคราวที่จะมีการสืบพยานจริงได้ต้องเป็นกรณีที่พยานนั้นอยู่ไกล พยานบุคคลมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักร โดยพยานบุคคลจะเป็นบุคคลสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม แต่พยานบุคคลดังกล่าวนั้นไม่สามารถมาเบิกความที่ศาลได้

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นและพิจารณาคำร้องขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน พ.ศ. 2548. (2548, กุมภาพันธ์ 15). *ราชกิจจานุเบกษา*, 122(16ก), 5. <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>

Ministerial regulations, establishing criteria, methods and conditions for submitting and considering requests for special measures to protect witnesses, 2005. (2005, February 15). *Royal Gazette*, 122(16A), 5. <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php> (in Thai)

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2566, มิถุนายน 9). อำนาจหน้าที่. ใน *กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2561*. <https://www.rlpd.go.th/Content?ContentID=h9Sk3LaK>

Department of Rights and Liberties Protection. (2023, June 9). Authority. In *The Ministerial Regulations on the division of government departments of the department of rights and liberties protection, Ministry of Justice, B.E. 2018*. <https://www.rlpd.go.th/Content?ContentID=h9Sk3LaK> (in Thai)

PROTECTION OF WITNESSES / Wachit Rattanapian, Khanitha Suksawat, Maliwan Chankham and Nopparut Kongphet., pp. 70–85.

ไทยรัฐออนไลน์. (2565, มีนาคม 18). กรมคุ้มครองสิทธิฯ เยียวยาเหยื่อคดีฆาตกรรายนายก อบต บางสมบุญร่วม 3 แสนบาท.
<https://www.thairath.co.th/news/local/east/2345107>

Thairath Online. (2022, March 18). *Department of Rights Protection compensation for shooting victims Mayor of Bang Somboon Subdistrict Administrative Organization, total of 3 hundred thousand baht.* pdf <https://www.thairath.co.th/news/local/east/2345107> (in Thai)

ธนภ น้อยหมื่นไวย. (2562). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานบุคคลในคดีอาญา ระหว่างพิจารณาคดีต่อศาล (สารนิพนธ์). มหาวิทยาลัยศรีปทุม. <http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/6587/1/บทความ%20PDF.pdf>

Noimueanwai, T. (2019). *Legal problems regarding the protection of human witnesses in criminal cases during the consideration of the case before the court* (Independent Study). Sripatum University. <http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/6587/1/บทความ%20PDF.pdf> (in Thai)

ผู้จัดการออนไลน์. (2566, มีนาคม 27). ดิว อริสรา ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เครียดให้ปากคำแฉ มาเก๊า 888. <https://mgronline.com/entertainment/detail/9660000028431>

MGR online. (2023, March 27). *Dew Arisara smiling brightly Not stressed, testifying to reveal Macau 888.* <https://mgronline.com/entertainment/detail/9660000028431> (in Thai)

Thai PBS.(2565, กุมภาพันธ์ 19) ย้อนคดีค่านุश्य “โรฮิงญา” ถึง พล.ต.ต.ปวีณ ปัญหายังชุกได้พรม.
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/312876> (in Thai)

BBC NEWS (2567,มีนาคม 24) เราทำอะไรแล้วบ้าง หลังมือปืนบุกโจมตีคอนเสิร์ตฮอลล์ในรัสเซีย ยอดตายพุ่ง 133 ราย.
<https://www.bbc.com/thai/articles/cyxz9ln5knvo>

BBC NEWS (2566,ตุลาคม 27) เหตุกราดยิง 18 ศพสะท้อนขวัญในสหรัฐฯ เปลี่ยนเมืองแสนงดงาม เป็นเมืองผี ได้อย่างไร <https://www.bbc.com/thai/articles/c28vllwm10jo>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544. (2544, พฤศจิกายน 12). *ราชกิจจานุเบกษา*, 118(104ก), 23. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/26781.pdf>

Consideration for Injured Persons and Compensation and Other Necessary Expenses for the Accused Act 2001. (2001, November 12). *Royal Gazette*, 118(104A), 23. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/26781.pdf> (in Thai)

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559. (2559, สิงหาคม 22). *ราชกิจจานุเบกษา*, 133(74ก), 1. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/2079902.pdf>
Consideration for Injured Persons and Compensation and Other Necessary Expenses for the Accused Act (Edition 2) 2016. (2016, August 22). *Royal Gazette*, 133(74A), 1. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/2079902.pdf> (in Thai)

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546. (2546, มิถุนายน 20). *ราชกิจจานุเบกษา*, 120(58ก), 4. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/124899.pdf>

Witnesses Protection Act in Criminal Cases 2003. (2003, June 20). *Royal Gazette*, 120(58A), 4. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/124899.pdf> (in Thai)

พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2565. (2565, สิงหาคม 26). *ราชกิจจานุเบกษา*, 139(52ก), 15. www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/A/052/T_0015.PDF

Witnesses Protection Act in Criminal Cases (Edition. 2) 2022. (2022, August 26). *Royal Gazette*, 139(52A), 15. www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/A/052/T_0015.PDF (in Thai)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. (2540, ตุลาคม 11). *ราชกิจจานุเบกษา*, 114(55ก). www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/055/1.PDF

Constitution of the Kingdom of Thailand 1997. (1997, October 11). *Royal Gazette*, 114(55ก). www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2540/A/055/1.PDF (in Thai)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 (2564, พฤศจิกายน 21). *ราชกิจจานุเบกษา*, 138(76ก), 1. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/A/076/T_0001.PDF

Constitution of the Kingdom of Thailand Amendment (Edition. 1) B.E. 2021 (2021, November 21). *Royal Gazette*, 138(76A), 1. (in Thai)

ระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติงานคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2550. (2550, พฤศจิกายน 22). *ราชกิจจานุเบกษา*, 124(181ง), 1. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/232169.pdf>

Regulations of the Ministry of Justice regarding guidelines for witness protection in criminal cases 2007. (2007, November 22). *Royal Gazette*, 124(181D), 1. <https://ratchakitcha.soc.go.th/documents/232169.pdf> (in Thai)

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2563, ตุลาคม 2). *การคุ้มครองพยานในคดีอาญา*. <https://justicechannel.org/read/government-services/witness-protection>

Office of Justice Affairs. (2020, October 2). *Witness protection in criminal cases*. <https://justicechannel.org/read/government-services/witness-protection> (in Thai)

ภาษาต่างประเทศ

Australian Government, Attorney-General's Department. (1994). *Witness Protection Act 1994*. <https://www.legislation.gov.au/C2004A04797/2012-09-22/text>

The German code of Criminal Procedure: Section 68 examination as to witness's identity; limitation of information, victim protection (1987, April 7). *Federal Law Gazette*. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html#p0341

The German code of Criminal Procedure: Section 96 papers in official custody (1987, April 7). *Federal Law Gazette*. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html#p0519

The German code of Criminal Procedure: Section 251 furnishing of documentary evidence by reading out of records (1987, April 7). *Federal Law Gazette*. https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/englisch_stpo.html#p1938